

Tilsynserklæring 2016-2017

Rudolf Steiner-Skolen i Aarhus

Strandvejen 102,
8000 Aarhus C
Skolekode 751062

Rudolf Steiner-Skolen i Aarhus er ikke en prøveafholdende skole og afholder derfor ikke folkeskolens afgangsprøve. Skolen er, som de øvrige Rudolf Steiner-Skoler i Danmark, medlem af Dansk Friskoleforening.

Tilsynsførende: Kjeld Læssøe, certificeret tilsynsførende, mobil: 22645167, mail: kl.2009@live.dk, www.gaksmod.dk.

Erklæringens disposition:

1. Det lovbestemte tilsyn
2. Rammer for tilsynsbesøgene
3. Observationer og løbende refleksioner
4. Samtaler med lærere og ledelse
5. Vurdering af elevernes standpunkt i fagene dansk, regning/matematik, engelsk og historie
6. Evaluering af skolens samlede undervisningstilbud
7. Forberedelse til frihed og folkestyre m.m.
8. Undervisnings sproget

1. Det lovbestemte tilsyn

Efter gældende bekendtgørelse skal den certificerede tilsynsførende hvert år skrive en erklæring, som skal offentliggøres på skolens hjemmeside.

Erklæringen skal indeholde følgende faktaoplysninger: Skolens navn og skolekode, navn på tilsynsførende, datoer for tilsynsbesøg og angivelse af, hvilke klasser og fag den tilsynsførende har overværet i forbindelse med tilsynet.

Den tilsynsførende skal vurdere:

- Elevernes standpunkt i dansk, regning/matematik, engelsk og historie, hvis skolen ikke fører til prøve i faget.
- Om skolens samlede undervisning ud fra en helhedsvurdering står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.
- Om skolen forbereder eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre samt udvikler og styrker elevernes kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene.
- Om undervisnings sproget er dansk, med mindre der er givet dispensation.

2. Rammer for tilsynsbesøgene og konkrete besøg

Jeg har i forbindelse med opstarten som ny tilsynsførende på Rudolf Steiner-Skolen i Aarhus haft drøftelser med forældre fra bestyrelsen og skolelederen. Vi har aftalt, at jeg første år danner mig et bredt overblik af skolen. Derfor har jeg ikke et eller flere særligt udvalgt fokusområder ud over, hvad det lovbestemte tilsyn kræver.

Jeg har inden hvert besøg lavet en plan for hvilke klasser og fag, jeg gerne vil besøge, inklusiv forslag til mødetidspunkter for samtaler med den lærer, jeg har overværet undervisningen på. Planen er sendt til skoleleder og eventuelt efterfølgende justeret med denne.

Datoer for mine besøg: 01-11-2016, 14-12-2016, 17-01-2017 og 15-03-2017.

Jeg har i år besøgt følgende klasser og fag: 1. klasse i regning og dansk, 2. klasse i eurytmi og håndarbejde, 4. klasse i engelsk og dansk, 5. klasse i historie, 6. klasse i engelsk og matematik, 8. klasse i sløjd og dansk og 1vg i matematik og engelsk. Derudover har jeg deltaget i flere morgensange.

3. Observationer og løbende refleksioner

1. klasse

Regning: Efter navneopråb, beskeder frem og tilbage, morgenbøn, recitation og fælles sang arbejdes med tallene 1-30. Træning foregår ved at tælle højt mens man går i ring – forlæns og baglæns. Vægt på krop og rytme. Helt i overensstemmelse med undervisningsplanen. Meget grundig indlæring. Derefter skal alle tegne en figur. Denne indøves ved at læreren illustrerer den ved at "tegne" i luften og eleverne gør bevægelsen efter. Stort engagement og alle får tegnet figuren. Repetition af tidligere indlært stof ved at elev fortæller historien, som læreren fortalte i går. Læreren fortæller derefter en historie om husmusen og markmusen.

Nøje planlagt undervisning med godt flow og afveksling og med inddragelse af flere forskellige læringsstile. Der var en tydelig styring af undervisningen, som var på relevant fagligt niveau. Eleverne var godt med, bortset fra et par drenge, som var urolige. Dejligt at se den ro og kontakt, der kom ud af det, ved at alle elever gav hånd til læreren som start på timen.

Dansk: Der startes med de faste rutiner, som et klart "god morgen", morgenbøn, recitation, rim, dato, navneopråb, dagens program og (december måned) næste låge i julekalenderen. Elev genfortæller historien fra i går og lærer og klasse hjælper til. Derefter introduktion og træning af ny lyd (bogstavet o). Læreren siger lyden, eleverne gentager den, læreren viser lyden med mundstilling – "Hvad gør munden?", og eleverne kopierer. Så tegnes bogstavet, først i luften og derefter på tavlen. Eleverne tegner nu et stort "O" i deres mapper og læreren går rundt og hjælper. Efter dette spiller læreren en melodi på blokfløjte og elever synger sangen. Læreren fortæller nu videre på historien om Josef og Maria – meget levende frigjort fra manuskript - og eleverne følger opmærksomt med. Klassen synger endnu en sang og efter en lille spisepause slutter timen af med recitation og sang.

Tydeligt at læreren har en plan for undervisningen, som har stor variation, og der lægges vægt på sang, recitation, opmærksomhed og den kropslige dimension i indlæringen. Eleverne er meget opmærksomme og fokuserede i perioder, men der er dog også en del uro undervejs. Dejligt at opleve, at eleverne synger godt til!

2. klasse

Eurytmi: To lærere på plus en, der spiller på klaver. Eleverne kommer i samlet flok syngende ind i lokalet! Derefter går det derudaf med en række øvelser, hvor eleverne bevæger sig i cirkler, buer, rækker og mønstre alt imens de efterligner lærerens bevægelser. Der indgår samarbejdsøvelser, hvor alle skal holde samme rytme. Melodier og lyde spiller skiftende roller. F.eks. skal eleverne med armene følge tonernes stigende og faldende bevægelse. Drama indgår også, da eleverne skal spille henholdsvis ild og sol i et samlet mønster. En time med godt flow, med motiverede elever og en lærer, der har godt styr på sit faglige stof. Indholdsmæssigt fulgte timen også undervisningsplanen for faget.

Håndarbejde: Klassen var i gang med at hække. De havde tidligere lavet en nøglering, og var nu gået i gang med at lave en pung og et pennalhus. Eleverne vidste hvad de skulle og gik selv i gang med deres hæklearbejde. Spredning på hvor langt de var nået, men alle arbejdede godt. De der skulle have hjælp, fik hjælp af en lærer. Der var to lærere til stede. Der var en super hyggelig stemning i rummet. Alle mestrede "håndværket" at hække på det niveau, undervisningen foregik på.

4. klasse

Engelsk: Efter fremsigelse af bøn, gik undervisningen i gang. Der var 3 faser. Først fælles, tostemmig afsyngelse af "Take me home". Meget entusiastisk og flot tostemmigt sang! Tydeligt at pigerne var mest sikre i denne disciplin, hvorfor læreren valgte at holde sig tæt til drengene, for at støtte dem. I øvrigt godt at opleve en lærer, der går forrest, når eleverne skal synge.

Dernæst stod den på bøjning af verbet "to be". Dette havde flere elever lidt svært ved, hvilket dog må skyldes, at den første grundlæggende grammatik først introduceres på dette klassetrin. Sidste fase af undervisningen var en fælles dialog på klassen omkring rimeord.

Læreren styrede klassen godt efter en veltilrettelagt plan med god variation. Eleverne var godt med og deltog aktivt i undervisningen. Der var en god og humoristisk stemning. Niveauet var i overensstemmelse med undervisningsplanen for faget.

Dansk: De livlige børn samles hurtigt omkring de faste morgenrutiner: Morgenbøn og to sange – der synges til! -, med et lille afbrud, da vi alle skal ind og se en fantastisk flot morgenhimmel. Derefter spiller læreren blokfløjte med eleverne. Flot! Klassen har projekt om dyr, hvor eleverne i stor udstrækning selv finder oplysninger om dyrene. Dog er der særlig støtte til de svageste. Kravet er min. 100 ord. Tre elever fremlægger på skift deres dyr for klassen. Gode fremlæggelser og god opmærksomhed og spørgelyst fra "salen". Efter fremlæggelser arbejder alle videre med deres dyr. Der skrives og tegnes. Og der hviskes i kommunikationen efter henstilling fra læreren. Høj kvalitet i dyrebøgerne. Tre elever får særlig støtteundervisning i tilstødende lokale. Inklusion. Der sluttes af med fælles recitation. Eleverne arbejder godt og der er en god stemning i lokalet. Varieret og godt styret undervisning med godt flow og på alderssvarende niveau. Vægt på fordybelse, kreativitet, kvalitet og god fremlæggelse. Efter de 4 ugers projekt vender undervisningen tilbage til mere traditionel danskundervisning omkring ordklasser m.m.

5. klasse

Historie: I overensstemmelse med undervisningsplanen arbejdede klassen med Odysseus på baggrund af "Odysseus rejser og eventyr" af Morten Pontoppidan, Gyldendal. Efter diverse recitationer gennemgås dagens program (der var dagens første time). Arbejdet med emnet starter med at fælles opsamling på, hvad der er gennemgået i bogen. Blandet deltagelse men flere kommer efterhånden med. Derefter er der gruppearbejde. Hver gruppe får et afsnit som de skal læse igennem (på skift i gruppen) og efterfølgende skal lave en tegneserie om med billeder og tekst. Alle arbejder seriøst. Timen slutter af med at tjekke, at alle har nogen at lege med i kommende frikvarter. God afvekslende undervisning på aldersvarende niveau.

6. klasse

Engelsk: Eleverne var i gang med at skrive hver deres brev på engelsk til udvalgte Rudolf Steiner skoler rundt om i verden. Nu skulle de skrive brevet pænt og sat rigtigt op, og evt. lave tegninger til. Eleverne arbejder rigtig godt med opgaven og går op til læreren og får hjælp, når der er brug for det. Al kommunikation foregår på engelsk, og det fungerer, bl.a. fordi læreren er meget tydelig i sin kommunikation. Stemningen i klassen er præget af både seriøsitet og humor. Timen sluttes af med en åndedrætsøvelse. God undervisning, som også er i overensstemmelse med undervisningsplanens ønsker om, at eleverne skal kunne gøre sig forståelig skriftligt på engelsk og vægtningen af mundtlig dialog.

Matematik: Emnet var måleenheder. Program skrives på tavlen og klassen repeterer måleenheder for længdemål ud fra eksempler, læreren skriver på tavlen. Derefter er der individuelt arbejde i deres selvavede hæfter "Hvordan gør vi?" ud fra måleopgaver, som læreren deler ud. Dernæst står den på udarbejdelse af tabeller, som eleverne hver især skriver ind i deres tabelbog, samtidig med at eleverne løbende kommer op til læreren og får tjekket deres lektier. En time, som både viste lærerens plan, men som også viste en del uro og uopmærksomhed blandt eleverne.

8. klasse

Sløjd: Holdet arbejdede med to emner. En lille trækasse med låg, hvor fokus bl.a. var på opmåling, rette vinkler og sammensætningen af siderne, der krævede stor præcision. Værktøjer var især sav, fil, limning og slibning med sandpapir. Det andet emne var en mere fri opgave på den måde, at oplægget var, at de skulle lave en lysestage til to lys ud fra et stykke træ. Huljernet var det centrale redskab i denne opgave. Alle elever arbejdede fint med deres opgave og læreren gik rundt med vejledning og praktisk hjælp. Undervisningen i god overensstemmelse med undervisningsplanen.

Dansk: Timen var delt i 3 afdelinger. Timen starter med at en elev fremlægger for klassen en bog hun har læst. Det klares godt og detaljeret over for en meget opmærksom klasse. Derefter er der spørgsmål fra klassen og debat. God feedback fra læreren, som starter med at rose den detaljerede fremlæggelse og tilføjer yderligere elementer, han gerne vil have med i kommende fremlæggelser. Derefter er der den daglige 5 minutters skriveøvelse, hvor alle elever i deres skrivehæfte skriver frit, hvad der falder dem ind. God øvelse og stor aktivitet. Sidste aktivitet

handler om tolkninger af Thomas Evangeliet. Altså en øvelse i tolkning, som fint matcher undervisningsplanen. Læreren fortæller meget levende om genopdagelsen af dette evangelium. Derefter deler læreren forskellige uddrag af evangeliet ud til eleverne, som i grupper på 2 læser teksten. Dette afsluttes med en fælles drøftelse af elevernes tolkninger af det læste. Flere rigtig spændende tolkninger. God, afvekslende og godt styret time med aktive elever og på passende fagligt niveau.

1vg

Matematik: Klassen arbejdede med landmåling og havde været på Tunø og måle op. Inden da havde klassen fået et kursus i teknisk tegning og brug af opmålingsredskaber. Ud fra deres tal og foreløbig opmålingstegning, der var hængt op på tavlen, var klassen i gang med at lave diverse beregninger i forhold til at udarbejde et mere nøjagtigt kort. Stor koncentration af alle elever og brug af regnemetoder og formler, som absolut var på relevant fagligt niveau. Læreren fungerede som "konsulent", som gav løbende sparring og rådgivning. Super undervisning relateret til en virkelighed, som virkede meget motiverende på eleverne. Kom nogle uger senere forbi klassen og så nogle meget professionelle tegninger, lavet af eleverne!

Engelsk: Klassen var i gang med at arbejde med poesi via romanen "Dead Poets Society", som også har været vist som film. Al samtale foregår på engelsk. Alle elever deltager og flere snakker fremragende engelsk. Undervisningen foregår i højt tempo og skifter mellem klasseundervisning, fælles højt læsning af et digt i bogen og gruppedrøftelser. Der drøftes så forskellige emner som, hvad en Phd omhandler og William Wordsworths beskrivelse af Romantismen. På engelsk! En undervisning på højt niveau med engagerede og dygtige elever.

Morgensang:

En fast tradition for eleverne på 1. – 8. årgang. På skift står en klasse for fremsigelse af en recitation eller en sang, hvorefter der er fælles sang. Der synges til! Dejligt! Når alle i en gruppe synger, mærkes fællesskabet. At skolen prioriterer denne tradition fremgår ikke bare af hjemmesidens beskrivelse, herunder opstilling af sange, men også i den seriøse daglige praksis. En virkelig god samlande aktivitet, der samtidig stræber mod flere relevante mål. Jf. hjemmesiden. En af gangene oplevede jeg at overvære to 5. klasser blive trænet til næste dags sang. En imponerende træning, hvor læreren med sit engagement og faglige kunnen formåede at få eleverne til at fokusere og yde deres bedste. Og på 5-8 minutter blev niveauet faktisk bedre!

4. Samtaler med lærere og ledelse

Samtaler med lærere:

Jeg har normalt en drøftelse med den lærer, som jeg har overværet undervisningen på i direkte forlængelse af den konkrete undervisning. Jeg beder altid først læreren om at give en vurdering på sin undervisning, hvorefter jeg giver en feedback på, hvad jeg oplevede. Dette fører til drøftelser af mange forskelligartede emner. I dette skoleår har vi været omkring: undervisningens niveau og relation til planerne for undervisningen, forskellige læringsstile, klasseledelse og inklusion af elever med særlige udfordringer, herunder forebyggelse og håndtering af urolige elever. Endvidere har

jeg også drøftede nogle af de særlige Rudolf Steiner elementer i undervisningen som recitation, bøn og faste, tilbagevendende rutiner.

Samtaler med skoleleder:

Jeg har haft et par samtaler med skoleleder i løbet af året. Her er jeg blevet sat grundigt ind i skolens organisering og sammenhæng med Rudolf Steiner pædagogikken. Jeg har givet en foreløbig feedback på mine oplevelser som tilsynsførende, og vi har drøftet skolens planer for undervisningen. Endvidere er jeg blevet orienteret om den igangværende proces omkring skolens fagplaner. Disse bliver for tiden gennemgået mhp at sikre, at alt kommer med. Endvidere er det planen, at opbygningen af planerne skal følge Fælles mål men med eget indhold.

5. Vurdering af elevernes standpunkt i fagene dansk, regning/matematik, engelsk og historie

Min vurdering bygger på observation i undervisningen i ovenstående fag, læsning af undervisningsplanerne for fagene og årsplanerne for hovedfagstimerne sammenholdt med Forenklede Fælles Mål. Derudover har jeg haft drøftelser med de lærere, jeg har observeret undervisningen på. Min vurdering skal samtidig ses i lyset af, at det er første år, jeg fører tilsyn på skolen med et relativt begrænset tilsyn til følge. Jeg har i år har observeret tre gange i henholdsvis dansk, matematik og engelsk og en gang i historie. Jeg er ikke bekendt med konkrete evalueringer af skolens undervisning, som jeg kan underbygge min vurdering på. De fag og klasser, jeg har observeret, er beskrevet i afsnit 1.

Jeg vil vurdere, at undervisningsplanerne for ovenstående fag harmonerer med ministeriets Forenklede Fælles Mål. Dog er der en forskydning i forhold til, hvornår eleverne har opnået bestemte kompetenceniveauer inden for dansk og engelsk i og med at Rudolf Steiner-skolen tænker elevernes faglige udvikling anderledes end beskrevet i ministeriets planer. I forhold til den observerede undervisning oplever jeg en god overensstemmelse mellem denne og skolens planer for undervisningen. Jeg har ikke observeret undervisning i ovenstående fag, som har givet anledning til bekymring omkring elevernes standpunkt.

På denne baggrund er det min vurdering, at elevernes standpunkt i dansk, matematik, engelsk og historie er på højde med, hvad man kan forvente i folkeskolen.

6. Evaluering af skolens samlede undervisningstilbud

Min vurdering af skolens samlede undervisningstilbud skal ses i lyset af, at jeg første år har forsøgt både at komme omkring dansk, matematik, engelsk og historie og samtidig omkring både den humanistiske, naturvidenskabelige og praktisk-musiske fagrække, hvilket også er lykkedes. Jeg er dog af naturlige årsager langt fra at have observeret skolens samlede undervisningstilbud.

Men på baggrund af mine observationer, mine samtaler med lærere og ledelse, læsning af udvalgte planer for undervisningen, orientering på skolens hjemmeside, min vurdering af det generelle faglige miljø på skolen og læsning af tidligere tilsynserklæringer, vurderer jeg, at skolens

samlede undervisning ud fra en helhedsvurdering står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

7. Forberedelse til frihed og folkestyre m.m.

Min vurdering af om skolen lever op til dette krav, er foretaget på baggrund af en stillingtagen til skolens formål, formålene for skolens undervisningsplaner, omgangstonen på skolen blandt ansatte og elever og disse grupper imellem og mine observationer af undervisningen.

I skolens formål står der bl.a., at skolen arbejder på "... at forberede eleverne til at leve og tage del i et samfund med frihed og folkestyre ud fra en kærlighed til verden." Dette er fint i overensstemmelse med Friskolelovens §1, stk. 2., hvor der står: "Skolerne skal i deres formål og i hele deres virke forberede eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre samt udvikle og styrke elevernes demokratiske dannelse og deres kendskab og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene."

Jeg oplever, at lærerne møder eleverne med respekt for deres personlige integritet både i og uden for undervisningen. En respekt der samtidig befinder sig i en kontekst af tydelige voksne, der stiller krav til eleverne og hjælper dem. Både i undervisningen, herunder morgenmøderne, og i de arrangementer skolen afholder, lægges der vægt på opbygning af fællesskabsfølelse, og det ansvar der påhviler den enkelte i den forbindelse. I undervisningen oplever jeg, at lærerne er optaget af at få alle med, og at eleverne trænes i at samarbejde. Den venlige og hjælpsomme omgangsform, jeg oplever eleverne imellem tyder på, at skolen i stor udstrækning lykkes med denne demokratiske dannelse.

Det er min vurdering af skolen i såvel ord som handling forbereder eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre og styrker elevernes demokratiske dannelse og deres kendskab og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene.

8. Undervisningssproget

Undervisningssproget på skolen er dansk.

Aarhus den 14. april 2017

Kjeld Læssøe, certificeret tilsynsførende